

ARAZİ YÖNETİMİ

TERİMLERİ

S Ö Z L Ü Ğ Ü

Hüseyin ERKAN S. Gökşin SEYLAM Ahmet YAŞAYAN

Katkılar:

.....

.....

açık alan [İng. *open space*]: İmar, tarım ve orman alanları dışında kalan, insanların etkin oldukları alanların dışındaki alanlar.

açık maden ocağı [İng. *open-cast mine*]: Yeryüzünün üst kısmında bulunan, üst katmanların kaldırılması ile çıkarılan kömür vb maden ocağı.

açma: Ormandan ağaç kesme yoluyla tarıma elverişli bir duruma getirilen arazi.

ada bölümü krokisi [İng. *island index map*]: Kadastro çalışma alanı içerisinde yer alan, kadastro adalarını gösteren kroki.

ada fihristi [İng. *island index*.]: Kentsel arazi düzenlemelerinde adaların hangi kadastro ve imar paftasında yer aldığını gösteren çizelge.

ada numarası [İng. *island number*.]: Kadastro çalışmalarında, 101'den başlayarak, kadastro adalarına verilen numara.

ada paftası [İng. *island type map*]: Kadastro adalarını esas alan, ada grupları ile oluşturulmuş çizim sistemi, pafta türü.

afet alanı [İng. *disaster area*.]: Deprem, heyelan, çığ, orman yangını ve taşkın gibi doğal afetlere yatkın alan.

afet yönetimi [İng. *disaster management*.]: Afet sonucu doğacak olayların incelenmesine, zararların en aza indirilmesine yönelik afet öncesinde, afet sırasında ve sonrasında yapılması gereken çalışmaların planlanması ve uygulanması için toplumun tüm kaynaklarının ve kurumlarının sürece katılarak yönetilmesi.

aile hukuku [İng. *family law*]: Aile bireyleri arasındaki, evlenme, boşanma gibi ilişkileri düzenleyen yasal kurallar bütünü.

aile konutu [eski: mesken, İng. *residential building*]: Ailenin sürekli oturmasına ayrılan konut.

akaçlama [eski: *drenaj*, İng. *drainage*]: Topraktaki fazla suyu akıtmak için yapılan düzenleme, **drenaj**.

altyapı [İng. *infrastructure*]: Bir yerleşim bölgesi, sanayi kuruluşu için gerekli olan yol, su, elektrik, iletişim, vb yapıların tümü, **teknik altyapı**.

alüminyumlu pafta [İng. *aluminium map sheet*.]: Kadastral planların çiziminin yapıldığı, orta tabakası alüminyum alaşımlı, alt ve üst tabakaları kağıt olan, çizim altlığı.

ana plan [eski: *nazım imar planı*, İng. *master plan, general plan*]: Bir kentin genel yerleşme ilkelerini ve gelişme biçimini ana çizgileri gösteren ve uygulama planlarına temel olan plan, **master plan**.

ana sicil [eski: *asli sicil*. İng. *prencipial register*]: Taşınmaz malların iyelik bilgilerini, hak ve yükümlülüklerini gösteren, devletin güvencesi altında olan tapu kütüğü, yevmiye defteri, plan ve diğer resmi belgeler bütünü.

evre [İng. *environment*]: Bir organizmanın var olduğu ortam ya da koşullar; doğal fiziksel öğeleri ve etkileştiği insan ürünü koşullar.

evrebilim [İng. *ecology*]: Canlı varlıkların içerisinde yaşadıkları doğal ortamları ile inceleyen bilim dalı, **Ekeoloji**.

evre analizi [İng. *environmental analysis*]: Belirli bir arazinin topoğrafik, jeolojik, hidrolojik ve kültürel özellikleri gibi çevresel özelliklerinin irdelenmesi.

evre değerlendirmesi [İng. *environmental assessment*]: Bir projenin, ya da araziye ilişkin bir eylemin evre açısından yararlı olup olmayacağı ve çevresel etki raporunun gerekip gerekmediğini saptamak amacıyla yapılan inceleme.

evre düzeni planı [İng. *environmental plan*]: lke ve bölge plan kararlarına uygun olarak her türlü yerleşme ve arazi kullanım kararlarını belirleyen plan.

evre koruma [İng. *environmental protection*]: Potansiyel olarak tehlikeli atık maddelerin çevreye boşaltılmasının en aza indirilmesi, ya da önlenmesi amacıyla yapılan çalışmalar, kaynakların bu gereksinime uygun yönetimi.

evre mühendisliği [İng. *environment engineering*]: Çevrenin korunması, kirliliğin azaltılması, daha iyi bir çevrenin oluşturulması ile ilgili teknolojilerin tasarlanması, evre süreçlerinin irdelenmesi ve önlemler alınması konusunda işlevi ve yetkisi olan mühendislik dalı.

evre planlaması [İng. *environmental planning*]: Bir kentin çevresi ile birlikte tasarlanması gerekli bölgeleri, bölgesel planlamalarla ilişki kurularak hazırlanan koruma, kullanma ve yerleşme düzenlemeleri için yapılan planlama.

evre yolu [İng. *beltway*]: Ana ulaşım yolları ile bağlantılı, genellikle kenti çevreleyen ulaşım ağı.

evre yönetimi [İng. *environmental management*]: Toprak, su ve hava gibi doğal kaynakların kullanılması ile ilgili evre etkisini göz önünde tutan, uygulamaların tümü ve bununla ilgili planlama, programlama ve izleme etkinliği.

Çevresel denge [İng. *ecological balance*]: Bayındırma nlemleri ile birlikte var olan doğal yapının korunması ve güçlendirilmesi.

Çevresel etki değerlendirmesi [İng. *environmental impact assessment*]: Yeni gelişme ve projelerin çevreye olabilecek sürekli ya da geçici etkilerinin toplumsal sonuçları ve seçenekli çözümleri de içine alacak biçimde analizi ve değerlendirilmesi, **ED**.

Çevresel etki raporu [İng. *environmental impact statement*]: Çevresel etki değerlendirme çalışmalarını gösteren ayrıntılı rapor. **ED raporu**.

Çevreye duyarlı alan [İng. *environmental sensitive area*]: Doğal yerleşmeleri ve süregelen geleneksel tarımsal etkinlikleri koruma amaçlı, yoğun tarımdan geleneksel tarıma dönmek için özel önlemler almak gereği duyulan alan.

izgi harita [İng. *line map*]: Ayrıntıları soyut nokta ve çizgilerle gösteren, kağıt üzerine çizilmiş, basılarak oğaltılmış ya da oğaltılmamış, alışılmış harita türü, **analog harita**.

Çizim [eski: *tersimat*, İng. *drawing, plotting*]: 1) Ölçü değerlerini kullanarak, kağıt üzerinde ya da ekranda harita ve plan oluşturma işi. 2) Fotogrametrik stereomodel üzerinde haritada bulunması gerekli ayrıntıları çizme işi.

Çok amaçlı kadastro [İng. *multi purpose cadastre*]: Genel amaçlarının ötesinde, kadastronun sürdürülebilir gelişme planları için gerekli bilgileri de içeren kadastro türü.

Çöplük [İng. *dump site*]: Katı atıkların boşaltılıp üstü açık bırakılan atık tasfiye alanı.

dalgakıran [İng. *jetty*]: Dalga, gelgit ve akıntılardan korumak amacıyla, deniz, göl ve ırmak kenarlarına yapılan set, yapı.

değer [eski: *kıymet*, İng. *value*]: Satılabilir, değiştirilebilir bir nesnenin, çeşitli ölçütlere göre belirlenmiş parasal karşılığı.

değer artış vergisi: Bir kamu hizmeti sonunda taşınmaz malın artan değeri üzerinden alınan vergi.

değer haritası [İng. *value map*]: Arsa ve arazilerin birim fiyatını gösteren ve belli zaman aralıklarında üretilen harita

değerleme [İng. *valuation, assesment*]: Bir taşınmaz malın belli ölçütlere göre, güncel, kira, kullanım ya da yatırım değeri gibi değerlerinin belirlenmesi işi.

değerleme uzmanı [İng. *appraiser*]: Bir taşınmaz malın, belirli ilkelere göre, değerlemesini yapabilen, değerleme uzmanlığı lisansı bulunan kişi.

değişebilir sınır [İng. *changeable boundary*]: Doğal ve yapay işaretlerle belirli olmayan, genişleme uygun taşınmaz mal sınırı.

deniz seddi [İng. *seawall*]: Sahili koruyan ve iç kısımlara taşmaları önleyen deniz kenarlarındaki sağlam duvar.

devre mülk: Bir konutun ya da bir yapının bağımsız bölümünün ortak iyelerinin, ortaklık paylarına uygun olarak yılın belirli dönemlerinde yararlanmasını sağlayan irtifak hakkı.

devre tatil: Tatil yapılan bir kuruluştan, belirli zaman dilimlerinde yararlanma hakkı.

dinlenme yeri [İng. *recreation area*]: Kentsel alanlarda insanlara dinlenme ve eğlenme gereksinimleri için ayrılan ve kişi başına büyüklüğü yasayla belirtilen alan, **rekreasyon alanı**.

direy [İng. *fauna*]: Bir bölgedeki hayvan türleri ve dağılımı, **fauna**.

Dirlik: Osmanlı İmparatorluğunda, bir hizmet karşılığında, kullanım hakkı verilen taşınmaz mal ve bu nitelikteki toprak kullanım sistemi.

doğal koruma alanı [İng. *nature protection area*]: Doğal çevrenin korunması ve araştırılmaları için ayrılmış alan.

doğal kaynak [İng. *natural resource*]: Yer yüzünde ve yer altında bulunan, ağaç, temiz su, madenler gibi zenginlik kaynağı olan, insan yaşamı için değer oluşturan şeyler.

doğal sınır [eski: *tabii hudut*, İng. *natural boundary*]: Doğanın oluşturduğu, göl, deniz kenarı, ırmak kenarı ya da uçurum gibi doğal oluşumlu parsel sınırı.

doğrudan tescil [eski: *resen tescil*, İng.]: İmar, arazi toplulaştırma vb uygulamalar sonucunda ortaya çıkan ve ilgisinin başvurusu olmaksızın yapılan tescil.

doğruluk [eski: *hassasiyet*, İng. *accuracy*]: Ölçülerin ya da ölçülerden elde edilen büyüklüklerin gerçek değere yakınlığını gösteren, genellikle karesel ortalama hata ile ölçülen nitelik.

dolgu [İng. *riprap*]: Set erozyonunu önlemek için düzensiz biçimde bir araya konmuş kaya parçası, taş, ya da betondan yapılmış duvar.

dolu pafta [İng. *frame sheet*]: Ülke düzeyinde ya da bir kent ve kasaba için düzenlenmiş pafta bölümlene sisteminde oluşturulmuş pafta çizim türü.

dönüm: Yasal olarak 1000 metre kare biçiminde belirlenmiş alan ölçüsü birimi.

durum haritası [İng. *city map, town map*]: Mekansal düzenlemelere altlık olmak, kent ve kasaba yönetiminde kullanmak amacıyla yaptırılan harita, **halihazır harita**.

duyarlılık [eski: *hassasiyet*, İng. *precision*]: 1) Bir ölçü kümesindeki ölçülerin birbirlerine yakınlığını, uyumluluğunu gösteren, genellikle karesel ortalama hata ile ölçülen nitelik. 2) Ölçü aletlerinin ölçebileceği en küçük miktar ile ilgili nitelik, çözünürlük. **incelik**.

düzeltilme [eski: *tashih*, eski İng. *rectification*]: Tapu kütüğündeki yanlış kaydın belgelere uygun duruma getirilmesi.

düzeltilmeler sicili [eski: *tashihler sicili*, İng. *rectification recister*]: Tapu kütüğü ve kadastro planlarında yapılan düzeltilmelerin kaydedildiği sicil

düzenleme alanı [İng. *land consolidation area*]: Kentsel ve kırsal alanlarda yapılacak düzenlemelerin sınırları içinde kalan alan.

düzenleme ortaklık payı: Kırsal ve kentsel alan düzenlemelerinde, kamusal gereksinim için, düzenlemeye katılan parsellerden kamuca alınan yasal miktar.

eğim haritası [İng. *slope index map*]: Araziyi eğim gruplarına ayırarak gösteren, çeşitli arazi yönetim projelerinde yararlanılan harita.

eklenti [eski: *teferruat, müstemilat*]: Kullanım ya da işletilmesi için gerekli olan ve taşınmaz mala bağlı bulunan kömürlük vb taşınır, taşınmaz öge .

ekosistem [İng. *ecosystem*]: Birbirleriyle ve cansız ortamla ilişki içinde olan kendi içinde yeterli bitki ve hayvan topluluğu.

elbirliği iyeliği [eski: *iştirak halinde mülkiyet*, İng. *tenancy in common colletive, collective prooporty*]: Pay oranları belli olmaksızın birden çok kişinin bir taşınmaz mala iye olması.

elkoyma [eski: *müsadere*]: Gerekli durum ve koşullarda, ülkenin çıkarları doğrultusunda, kimi kurum ve kişilerin taşınmaz mallarının, yazılı bir kararla hükümet buyruğuna alınması.

emlak alım-satım vergisi: Taşınmaz malın ya da yararlanma hakkının el değiştirmesi sırasında alınan vergi.

emlak beyan değeri: Taşınmaz mal iyeleri tarafından belediyelere bildirilen taşınmaz mal değeri, **taşınmaz mal beyan değeri**.

emlak komisyonculuğu: Taşınmaz malların alınması, satılması, kiraya verilmesi vb işlerde kişiler arasında aracılık işi.

emlak vergisi [İng. *land tax*]: Taşınmaz malın değeri üzerinden her yıl alınan vergi. **taşınmaz mal vergisi**.

enerji korunması [İng. *energy conservaton*]: Enerji kaynaklarının akılcı ve denetimli kullanılması ile ilgili her türlü önlem ve etkinlikler.

eşya hukuku [İng. *real law*]: Eşya üzerindeki egemenlik haklarını düzenleyen hukuk kuralları.

fen kontrol memuru: Kadastronun teknik yönlerini denetleyen ve kadastro komisyon üyesi olan eleman.

fen memuru: Kadastronun teknik bölümünde görevli, diğer kurum ve kuruluşlarda, belediyelerde de benzeri görevler yapan yetkili eleman.

Fotogrametri [İng. *Photogrammetry*]: Fotoğraf yardımı ile ölçme ve bilgi toplama bilimi ve teknolojisi.

fotogrametrik harita yapımı [İng. *photogrammetric mapping*]: Hava fotogrametrisi yöntemi ile haritaların üretilmesi.

fotoplan [İng. *photoplan*]: Düz alanların hava fotoğraflarının tam düşeye dönüştürülerek ve ölçeklendirilerek oluşturulmuş, geometrik olarak harita özelliği taşıyan fotoğrafik ürün.

gecekond [İng. *shanty, squatter house*]: Yasalara ve imar kurallarına aykırı olarak, gerçek ya da tüzel, kamusal ve özel kişilerin toprakları üzerine yapılan yoksul halk kesimlerinin üzerinde yaşadıkları yapı, barınak türü.

gecekond bölgesi [İng. *shanty-town*]: Gecekondu yapılarından oluşan kent kesimi.

gecekondulu iyileştirme bölgesi [eski: *gecekondulu ıslah bölgesi*]: Gerekli kamu hizmetleri götürülerek iyileştirilmesi planlanan ve bu amaçla ayrılan yerleşme alanları.

gecekondulu önleme bölgesi: Gecekondulu yasanına göre konut yapımına ayrılan bölge.

geçerli sınır: Taşınmaz mal iyelerinin kendi aralarında anlaşarak oluşturdukları taşınmaz mal sınırı.

geçici not [eski: *muvakkat şerh*, İng. *remark, note*]: Tapu işlemlerinde ilgisinin haklarının bir tehlikeye uğramaması ve hakkını kanıtlama veya eksikliğini tamamlamak için tapu sicilinde ayrılan bölüme düşülen not.

geçit hakkı [İng. *right of way; right of access*]: Bir kimsenin iyesi olduğu taşınmaz maldan diğer bir taşınmaz mala ya da yola geçebilmek için üçüncü kişilere tanınan hak.

genel sınır [İng. *general boundary*]: Kadastro çalışmalarının yapılacağı alanı gösteren, köy ya da mahalleyi çevreleyen sınır.

genel sınır krokisi [İng. *general boundary sketch*]: Kadastro çalışma alanını belirleyen sınırı gösteren kroki.

gerçek değer [eski: *cari kıymet*, İng. *market value*]: Taşınmaz malların kamulaştırılmasında ödenecek miktarın belirlenmesinde ölçü alınan ve işlem sırasında serbest oluşan değer.

grafik kadastro [İng. *graphical cadastre*]: Herhangi bir koordinat sistemi oluşturulmaksızın kapalı poligonlar yardımı ile yapılan kadastro türü.

grafik kadastro paftası [İng. *graphical cadastre map sheet*]: Grafik kadastro uygulamaları sonucunda elde edilmiş kadastro planı, **grafik pafta**.

güncel değer [eski: *rayiç bedel*, İng. *market value*]: Taşınmaz malın belirli bir gündeki değeri.

hacizler sicili: Haczedilen taşınmaz malların yazıldığı sicil.

ham toprak [eski: *hali arazi*]: Tarım alanına dönüştürülmeyen, ekonomik yararı olmayan arazi.

hamur kuralı: Kırsal ve kentsel alanlarda, iyelik durumuna bakılmaksızın yapılacak yeni düzenlemenin kuralları.

harita [İng. *map*]:

harita mühendisliği [İng. *surveying engineering*]: Temel topoğrafik, kadastral ve durum haritalarının üretiminde görevli ve sorumlu olan, her tür arazi projelerinde diğer meslek elemanları ile birlikte projeler üretebilen, bu projeleri yönetebilen, uygulayan, ilgili donanım ve yazılımları kullanabilen ve bu nitelikleri kazandırıcı eğitim gören mühendislik alanı, **harita ve kadastro mühendisliği, jeodezi ve fotogrametri mühendisliği**.

has topraklar: Bakan ve Devlet adamlarına kullanım hakkı verilen, iyeliği Osmanlı sultanlarına ait olan topraklar.

hata sınırı [eski: *tecvizi hata*, İng. *maximum error, tolerance*]: Ölçme pratiğinde, ölçü sonuçlarının duyarlık ya da doğruluklarının değerlendirilmesinde aşılmaması gereken ve karesel ortalama hatanın genellikle üç katı olarak alınan değer, **hata toleransı**.

Hava Fotogrametrisi [eski: *havai fotogrametri*, İng. *Aerial Photogrammetry, aerial suvey, Aero Photogrammetry*]: Uçaktan çekilen fotoğraflar ile çalışan, orta ve büyük ölçekli harita üretiminde yoğun ve yaygın olarak kullanılan fotogrametri yöntemi.

havza yönetimi [İng. *watershed manegement*]: Su toplama havzalarında, doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanabilmek için gerekli planlama ve geliştirme etkinliklerini de içeren yönetim biçimi.

Hidroloji [İng. *Hydrology*]: Yeryüzeyi ve yer altı suları, bunlarla ilgili konuları inceleyen bilim dalı, **su bilimi**.

hidroloji haritası [İng. *hydrological map*]: Akarsu, göl vb su varlığının öğelerini gösteren orta ölçekli tematik harita.

hidrolojik inceleme [İng. *hydrologic study*]: Bir alanın su varlığının niceliksel değerlendirilmesi, taşkın denetimi gibi suların değişik yönlerinin sistematik olarak değerlendirilmesi.

hukuki kadastro [İng. *juridical cadaastro*]: Kayıtlardaki kadastro bilgilerinin ve kadastro planlarının devlet güvencesi altında olan kadastro türü, **hukuksal kadastro**.

identifikasyon [İng. *identification*]: Fotogrametrik kadastro çalışmalarında daha sonraki stereo değerlendirmede kullanılmak üzere taşınmaz mal sınırlarının, arazi kadastrusu çalışmalarında büyütülmüş hava fotoğrafları üzerinde gösterilmesi işi.

identifikasyon fotoğrafı [İng. *identification photograph*]: Fotogrametrik yöntemle arazi kadastrusu çalışmalarında taşınmaz mal sınırlarını gösteren büyütülmüş hava fotoğrafı.

İkta:

iltizam sistemi: Osmanlı İmparatorluğunda, tımar sisteminin kaldırılmasından sonra, peşin vergi karşılığında toprağın kullanım hakkının kişilere verilmesi sistemi.

imar [İng. *development*]: Yerleşme bölgelerinin gelişip güzelleşmesi, yaşam koşullarına uygun hale getirilmesi, bununla ilgili kurallar bütünü. **bayındırma**.

imar adası: İmar planlarındaki yol, nehir, göl vb ile çevrili parseller topluluğu.

imar hakkı [İng. *development right*]: Kamu kuruluşları ve belediyelerin, plnlama, imar ve inşaat hizmetleri sonucunda taşınmaz mal sahiplerine sağladığı haklar.

imar ıslah planı: Düzensiz ve sağlıklı biçimde gelişmiş yerleşme bölgelerinde uygulanmak üzere hazırlanan, mevcut durumu da dikkate alan iyileştirme planı, **ıslah imar planı**.

imar ihya: Orman dışında kalan ve Devletin iyeliğinde bulunan, herhangi bir kamu hizmetine verilmemiş tarım dışı arazinin, emek ve para harcayarak tarım alanına dönüştürülmesi.

imar parseli [İng. *lot, plot*]: Kent ya da kasaba imar düzenine uygun olarak olarak oluşturulmuş taşınmaz mal, **parsel**.

imar planı [İng. *development plan*]: Kent ya da kasaba halkının insanca yaşamasını sağlamak amacıyla; oturma, çalışma, dinlenme ve ulaşım yerlerinin ve bölgelerin kullanım biçimleri ile taşınmaz malları düzenleyen belge.

imar planı uygulaması: Taşınmaz malların imar planına uygun duruma getirilmesi ve tapu sicilinin buna göre yeniden düzenlenmesi.

imar projesi [İng. *development desing*]: Yerleşme bölgelerinin geliştirilmesi, yaşam koşullarına uygun duruma getirilmesi için yapılan hesap, çizim ve görünüm çalışmaları.

ipotek [eski: rehin, İng. *hypothecation, mortgage*]: Belirli bir miktar ve süre için sağlanacak kredi ya da doğması olası bir borç için taşınmaz malın güvence olarak gösterilmesi ve bu durumun tapu kütüğüne kaydedilmesi, **taşınmaz mal tutusu, tutu**.

ipotek belgesi [İng. *hypothec document*]: İpotek işlemi sonunda tapu sicil yetkililerince alacaklıya verilen belge.

ipotek derecesi [İng. *rank*]: Aynı taşınmaz maldaki birden çok ipoteğin birbirine karşı üstünlüğünü gösteren ve tapu kütüğünde de belirtilen sıralama.

ipotekli borç senedi [İng. *mortgage*]: Güvence altına alınan taşınmaz malın, paraya çevrildiğinde alacağın karşılanmaması durumunda, borçlunun diğer mallarının paraya çevrilerek eksiğin tamamlanmasını sağlayan, başkasına da devredilebilen özelliği olan ipotek türü.

irtifak hakkı [İng. *servitude; easement, servitude*]: Taşınmaz mallar üzerinde başkalarının yararlanması için kurulmuş, yararlanma, geçit vb haklar.

iskan [İng. *settlement*]: Bir topluluğun, yaşamlarını sürdürmeleri için, başka bir bölgeye yerleştirilmeleri, **yerleştirme, yurtlandırma**.

iye [eski: *malik*, İng. *owner, proprietor*]: Kendisinin olan bir şeyi, yasaya uygun olarak dilediği gibi kullanabilen kimse, **sahip**.

iyelik hakkı [eski: *mülkiyet hakkı*, İng. *tenure, ownership right*]: Bir taşınmaz mal üzerindeki yasal egemenlik ve bu durumu güvence altına alan hak.

iyi niyet [eski: *hüsnü niyet*, İng. *bona fide*]: Herhangi bir kişi ya da konu için hiçbir kötü düşünce beslememe.

jeoloji haritası

kaba hata [İng. *gross error, blunder*]: Ölçmeler sırasında ölçme aletinden ya da hesaplamalar sırasında çalışanların özensizliğinden kaynaklanan büyük ölçü ve hesaplama hatası.

kadastro [İng. *cadastre*]: Bir ülkedeki her tür taşınmaz malın, sahibi, yeri, yüzölçümü, sınır ve değerlerinin Devlet eliyle saptanıp plana bağlanması işi.

kadastro adası [İng. *cadastral islande*]: Irmak, deniz, göl, yol gibi doğal ve yapay sınırlarla çevrelenmiş parseller topluluğu, **ada**.

kadastro arşivi [İng. *cadastral archive*]: Kadastro planlarının güvenliğinin ağılanması amacıyla, plan ve bunun oluşturulmasına yarayan tüm belgelerle plandaki değişikliği gerçekleştiren belgelerin kopyalarının merkezde toplanması sonucu meydana getirilen arşiv.

kadastro bilgi sistemi [İng. *cadatral information system*]: Kadastro sisteminin işletilmesi, yönetilmesi ile oluşturulmuş mekansal bilgi sistemi.

kadastro bilirkişisi [İng. *expert witness*]: Kadastro çalışmaları sırasında, taşınmaz mal iyeleri ve sınırları konusunda bilgisine başvurulmuş ve nitelikleri kadastro yasasında belirtilen uzman kişi, **bilirkişi**.

kadastro bölgesi [İng. *cadastral area*]: Kadastro çalışması yapılacak il ya da ilçe sınırları içinde kalan alan, **kadastro projesi alanı**.

kadastro çalışma alanı [İng. *cadastre project area*]: Kadastrosu yapılan ya da yapılacak köy ya da mahalle.

kadastro değeri [İng. *cadastral value*]: Kadastro çalışmaları sırasında belirli kurallara göre taşınmaz malın saptanan değeri.

kadastro güncellemesi [İng. *revision of cadastre*]: Güncelliğini yitirmiş eski kadastro planlarının ve diğer bilgilerin güncel duruma getirilmesi için yapılan işlemler, **kadastro revizyonu, güncelleme**.

kadastro harcı: Kadastro çalışmaları tamamlandıktan sonra, taşınmaz mal sahiplerinden alınan katkı payı.

kadastro haritası [İng. *cadastral map*]: Taşınmaz malların sınırlarını, üzerindeki yapı, duvar vb bilgileri gösteren, ada ve parsel numaraları bulunan, eşyükselti eğrileri olan ya da olmayan harita, **kadastro planı**.

kadastro ilanı: Kadastro çalışmalarından önce ve sonra, durumu ilgililerine açıklayan ve hukuki sonucu olan duyuru, **ilan**.

kadastro komisyonu: Kadastro çalışmalarının sonuçlarına yapılan itirazları incelemek ve karara bağlamak üzere oluşturulan kurul.

kadastro mahkemesi [İng. *a cadastral court*]: Kadastro çalışmaları sonunda ortaya çıkan anlaşmazlıklara bakmakla görevli ve yetkili özel yargı birimi.

kadastro müdürlüğü: Kadastroyu yapmak ve kadastro planlarını güncel tutmakla yetkili ve yükümlü yönetim birimi.

kadastro mühendisi [İng. *cadastral engineer*]: Kadastro çalışmalarını yürüten, yöneten ya da denetleyen uzman harita mühendisi.

kadastro ölçme yöntemi [İng. *cadastral surveying method*]: Kadastro ölçmeleri sırasında uygulanan, prizmatik, takeometrik alım gibi adlar verilen ölçme türü, **kadastral ölçme yöntemi**.

kadastro ölçmesi [İng. *cadastral surveying*]: Kadastro çalışmalarında ya da güncelleme ve yenileme çalışmalarında uygulanan ölçme türü ve ölçme işlemi.

kadastro paftası [İng. *cadastral map sheet*]: 1) Kadastro planlarının üzerine çizildiği altlık. 2) Kadastro plan ve haritalarından her biri, **kadastro planı**, **kadastro haritası**.

kadastro parseli [İng. *cadastral parcel*]: Kadastro çalışmalarında sınırları belirli olan arazi parçası, **taşınmaz mal**.

kadastro planı [İng. *cadastral plan*]: Eşyükselti eğrileri olmayan harita. **kadastro haritası**.

kadastro projesi [İng. *cadastral project*]: Bir ülkede ya da bir bölgede kadastro yapmayı amaçlayan ya da kadastro sistemini kurmayı amaçlayan proje.

kadastro sistemi [İng. *cadastral system*]: 1) Taşınmaz mallar ile özel ve tüzel kişiler arasındaki ilişkileri düzenleyen güvence altında tutan kurallar ve yöntemler bütünü. 2) Ülkeden ülkeye değişen nitelikleri olan kadastro türü, **kadastral sistem**.

kadastro tutanağı: Kadastro çalışmaları sırasında taşınmaz malların iyelik durumlarının ve kazanım biçimlerinin açıklandığı, muhtar ve bilirkişilerin katılımıyla görevli olanlarca düzenlenen belge, **tutanak**.

kadastro üyesi [eski: *tapu azası*]: Kadastro çalışmaları sırasında taşınmaz malların iyelik durumunu inceleyen kurulun yöneticisi, **kurul üyesi**.

kadastro yargıcı [eski: *kadastro hakimi*]: Kadastro mahkemesinde görev yapan hukuk adamı, **yargıç**.

kadastro yenilemesi [İng. *renovation of cadastre*]: Teknik nedenlerle ya da kadastro planlarının uygulama niteliğinin kaybolması ile kadastroyun yeniden yapılması, **yenileme**.

karton pafta: Nitelsiz kartonlara çizilmiş kadastro planı.

kamu orta malı: Kamunun yararlanmasına ayrılan ve tapu sicilinde özel siciile kaydedilen, mera, otlak, yaylak vb taşınmaz mallar.

Kamu Ölçmeleri [İng. *official surveying*]: Kadastro, imar uygulamaları, kamulaştırma, kırsal ve kentsel toprak düzenlemeleri ile ilgili Ölçme Bilgisi, alanı

ve bu alanı içeren bilim dalı.

kamu taşınmaz malı: Devletin iyeliği altındaki taşınmaz mal.

kamu yararı [eski: *amme menfeati*, İng. *public interest*]: Yapılan ve yapılacak işlemlerde kamusal yararın ön planda tutulması.

kamu yönetimi [eski: *amme idaresi*, İng. *public administration, public management*]: 1) Devlet eliyle yönetilen işlerin tümü, 2) yürütme organının kamu hizmetlerine ilişkin etkinlikleri.

Kamulaştırma [eski: *istimlak*, İng. *expropriation*]: Kamu yararına projelerin uygulanmasında, özel iyelik konusu taşınmaz malların karşılığı ödenerek kamuya kazandırılması.

kamulaştırma bedeli [eski: *istimlak bedeli*, İng. *expropriated value*]: Kamulaştırma yapan kuruluş tarafından, taşınmaz mal için belirlediği bedel, **kamulaştırma değeri**.

karesel ortalama hata [İng. *root mean square error, standart deviation, standart error*]: Bir ölçünün doğruluğunu ya da duyarlılığını gösteren ve ölçü hatalarının ya da düzeltmelerin karelerinin toplamında hesaplanan ölçüt, **ortalama hata, standart sapma**.

kasaba haritası [eski: *halihazır harita*, İng. *town map*]: Kasaba belediyelerinin yönetimlerince, her türlü mekansal düzenlemeye altlık olması için yaptırılan, harita, **durum haritası**.

kat: Bir binada yatay iki döşeme arasında kalan aynı düzeydeki dairelerin, odaların, koridorların tümü.

kat alanı katsayısı: Bir yapının bütün katlardaki alanları toplamının parsel alanına bölünmesi ile elde edilen katsayı, **KAKS**.

kat irtifakı: Yapılmakta olan ya da yapılacak binaların bağımsız bölümlerinde kurulacak kat mülkiyetine esas olmak üzere iyenin arsa payına bağlı olarak kurulan hak.

kat irtifak hakkı: Yapılmakta ya da yapılacak olan bir binanın binaların bağımsız bölümlerinde kurulacak kat mülkiyetine esas olmak üzere, iyenin arsa payına bağlı olarak oluşturulan hak, **kat irtifakı**.

kat iyeliği: Tamamlanmış bir binanın bağımsız bölümlerinde, taşınmaz malın iyesi veya iyeleri tarafından kat mülkiyeti yasasına göre kurulan mülkiyet, **kat mülkiyeti**.

kaynak hakkı: İyesi olmadığı bir taşınmazdaki kaynaktan yararlanma ve bu kaynağın suyunu kendi taşınmaz malına akıtma hakkı.

kent bilgi sistemi [İng. *urban information system*]: Kent yönetimine yardımcı olmak, mekanla ilgili karmaşık sorunların çözümünde ve sağlıklı kararların alınmasında kolaylıklar sağlamak için kurulan ve uygulanan coğrafi bilgi sistemi.

kentbilim [eski: *şehircilik*, İng. *urban science*]: Kentlerin değişip büyümesini, bayındırlaşmasını, sağlıklı gelişmesi ile ilgili düzenlemelerle uğraşan bilim dalı.

kent haritası [eski: *halihazır harita*, İng. *city map*]: Kent belediyelerince her türlü mekansal düzenlemelere altlık olması için yaptırılan, 1/500-1/1000 ölçekli harita, **durum haritası**.

kent planlaması [eski: *şehir planlaması*, İng. *urban planning*]: Bir kentteki tüm arazi çalışmalarını, arazi kullanım biçimleri ile gereksinimlerini, kentin gelecekteki gelişme durumunu inceleyen, buna göre düzenlenen plan, program ve projeler bütünü. **Kentsel tasarlama**.

kentsel alan düzenlemesi: Yerleşme bölgelerinin gelişip güzelleşmesi, yaşam koşullarına uygun duruma getirilmesi için yapılan düzenleme çalışması.

kıraç arazi: Verimsiz, sulanamayan ,bitek olmayan arazi, **kıraç toprak**.

kırsal alan [İng. *rural area*]: Üretimi tarıma dayalı kırsal nüfusun yaşadığı, çalıştığı alan.

kırsal alan düzenlemesi [İng. *land consolidation*]: Tarım alanlarında en uygun tarımsal verimin alınması için taşınmaz mal sınırlarının ve iyelerinin, belirli ilkeler uygulayarak, yeniden düzenlenmesi, **arazi düzenlemesi**, **arazi toplulaştırması**, **toplulaştırma**.

kışlak: Kışın barınılan yer, göçebe oymakların hayvanları ile birlikte konakladıkları yer.

kıyı alanları yönetimi [İng. *coastal zone management*]: Kıyı sularını ve su havzalarını kirlilikten korumak ve sağlanacak yararı en büyükleştirmek amaçlı yönetim türü.

kıyı çizgisi [İng., *coastal line*]: Deniz, göl ve akarsu kenarlarında, herhangi bir anda suyun karaya değdiği noktaları birleştiren çizgi.

kıyı kenar çizgisi: Deniz, göl ve nehirlerin kıyı çizgisinden sonra, kara yönünde olmak üzere belirli koşullar göre tanımlanmış kamuya ayrılan alanın sınırı.

komşu alan [eski: *mücavir alan*]: Kentlerin gelişme alanlarındaki yapılaşmanın denetim altına alınabilmesi, yasalara uygun yapılaşmanın sağlanması için, kent yönetim sınırlarının genişletildiği alan.

kontrol noktası [İng. *control point*]: Ayrıntı noktaları ölçmelerinin yapılabilmesi için oluşturulan, koordinatları bilinen, nirengi, poligon vb nokta.

kontrol ölçmesi [İng. *control surveying*]: Ayrıntı noktalarının ölçmelerine temel olacak kontrol noktalarının elde edilmesi için yapılan ölçmeler.

konum planı [eski: *vaziyet planı*, İng. *plan*]: Bir arsa üzerinde yapılan, blok veya ayrı ayrı birden fazla yapının, arsa içindeki konumu, varsa özel yol, yeşil alan, spor

tesisleri gibi ortak yerleri gösteren ve belediyece onanmış plan.

koruma alanı: Taşınmaz mal, kültür ve doğa varlıklarının korunması ya da tarihi çevre içinde korunmaları zorunlu olan alan. **sit alanı.**

köy kurulu [eski: *köy ihtiyar heyeti*]: Köylerde muhtarlıklarda bazı yetkileri bulunan, seçimle göreve gelmiş üyelerden oluşan kurul.

köy sınır belgesi: Köy kurullarınca düzenlenen, varsa anlaşmazlıkları gösteren, köy sınırlarını tanımlayan belge.

köy yenileme: Köy yerleşim alanlarının yeniden düzenlenmesi.

köy yerleşim alanı: Belediye ve komşu alan sınırları dışında, köy ve mezraların en dışındaki evlerin 100'er m. dışından geçirilerek oluşturulan alan, **yerleşik alan.**

kutupsal ölçme yöntemi [İng. *tacheometry*]: Kontrol noktalarından uzaklıkları ve doğrultuları ölçerek ayrıntı noktalarının konumlarının bulunmasını sağlayan ölçme yöntemi, **takeometre yöntemi.**

küresel Konumlama Sistemi [İng. *global positioning system - GPS*]: Yapay uydulardan gönderilen sinyalleri alan, gerekli hesaplamalardan sonra noktanın üç boyutlu konumunun cm duyarlılığında bulunmasını sağlayan ölçme sistemi. **GPS.**

kütlesel değerlendirme [İng. *mass valuation, mass appraisal*]: Bir grup taşınmaz malın tanımlanmış değerinin, belirli bir tarihte belirli ilkelere göre, toptan saptanması.

mahalle kurulu [eski: *ihiyar heyeti*]: Mahallelerde, muhtarlıklarda bazı yetkileri bulunan, seçimle göreve gelmiş üyelerden oluşan kurul.

mekansal bilgi sistemi [İng. *spatial information system*]: Temel altlığı büyük ölçekli haritalar olan coğrafi bilgi sistemi, **coğrafi bilgi sistemi.**

meydan [İng. *square*]: Genel olarak trafiğe kapalı, dolaşmaya ve dinlenmeye elverişli duruma getirilmiş, konser, toplantı vb etkinlikler için kullanılan, kent içindeki geniş alanlar. **alan.**

mirasçı [eski: *varis*]: Ölen bir kişinin mal varlığından hak sahibi olan kişi.

mevzii imar planı: Mevcut planların yetersiz kalması veya yeni yerleşim alanlarının kullanıma açılması, sosyal ve teknik altyapı ihtiyaçlarını kendi bünyesinde sağlayan, raporuyla bir bütün olan imar planı.

mirasbırakan [eski: *muris*]: Ölümü sonucu, hakkında miras hukuku hükümlerinin uygulandığı kişi.

nirengi [İng. *triangulation*]: Arazide, kenarları birkaç km ya da daha büyük olan üçgenler oluşturarak ve bu üçgenlerin açılarını ölçerek, ayrıntı ölçmelerine temel oluşturacak bir kontrol ağı kurma işi, **Üçgenleme.**

nirengi noktası [İng. *triangulation point*]: Nirengi yöntemini uygulayabilmek ve ayrıntı noktalarının ölçülmesine de temel olabilmesi için arazide oluşturulan

üçgenlerin köşe noktaları, **üçgenleme noktası**.

orman haritası [İng. *forest map*]: Orman yönetimi için yapılan, üzerinde ağaç türleri vb ormancılık bilgileri bulunan harita.

orman kadastrosu [İng. *forest cadastre*]: Orman alanları için uygulanan Türkiye'ye özel kadastro türü.

orman tahdit krokisi [eski: *orman tahdit krokisi*]: Orman Kadastro Komisyonlarınca arazide düzenlenen orman sınırlarını gösteren kroki.

orman tahdit sınırı: Orman sınırlandırma işlemi sonunda ortaya çıkan ve daha sonra kadastro ölçmelerine dayanak olacak şekilde kroki üzerinde tanımlanan sınır.

orman yönetimi [İng. *forester management*]: Ormanların yetiştirilmesinden, bakımından, korunmasından ve geliştirilmesinden sorumlu ve görevli yönetim, etkinlikleri temel alan yönetim türü.

ortofoto harita [İng. *orthophoto, orthophoto map*]: Hava fotoğraflarının geometrik düzeltmeleri sonunda, niteliği alışılmış çizgi harita ile aynı olan, üzerine harita bilgileri de eklenmiş fotoğraf görünümlü harita, **Ortofoto**.

ortogonal ölçme yöntemi [İng., *orthogonal measuring method*]: Arazide, dik açı oluşturan bir prizma ve uzunlukları da çelik şeritle ölçerek uygulanan bir ölçme yöntemi, **prizmatik ölçme yöntemi**.

oturma hakkı [eski: *sükna hakkı*, İng. *right of habitation*]: Bir binadan veya onun bir bölümünden, başkasına devredilemeyen ve mirasçılara geçmeden konut olarak yararlanma hakkı.

Ölçme Bilgisi [İng. *surveying*]: Yer yüzeyindeki doğal ve yapay ayrıntıların, konumlarının ve yüksekliklerinin belirlenmesine yönelik ilkeleri, ölçme ve değerlendirmeleri içeren, geometri biliminin uygulaması olan bilim dalı.
Topoğrafya.

ölçme doğruluğu [eski: *ölçme hassasiyeti*, İng. *surveying accuracy*]: Ölçülen ya da ölçülerden hesaplanan büyüklüklerin gerçek değere yakınlığını gösteren, karesel ortalama hata ile ifade edilen nicelik.

ölçme duyarlılığı [eski: *ölçme hassasiyeti*, İng. *measument precision, surveying precision*]: Ölçülerin ve ölçü sonuçlarının birbirine yakınlığını gösteren, karesel ortalama hata ile ölçülen nitelik, **ölçme inceliği**.

ölçme hatası [İng. *cadastral surveying error*]: Ölçme sırasında ortaya çıkan, düzenli ya da düzensiz, kaçınılmaz türden hatalar, bu hatanın büyüklüğü.

ölçü krokisi [İng. *field sketch*]: Takeometrik ve prizmatik ölçmeler sırasında arazide çizilen, noktaların, çizgilerin ve alanların topolojik özelliklerini gösteren çizim.

öncelikli alım hakkı [eski: *şuf'a hakkı*]: Yasal ya da sözleşme ile doğan, başkasına satılması durumunda taşınmaz malın kararlaştırılan bedelle kendisine devrini isteme yetkisi veren hak, öncelikli alım hakkı.

pafta: Belirli ölçekteki büyük harita, plan veya modeli oluşturan ayrı parçalardan her biri.

parsel cephesi: Yola bakan parsel sınırı ve bu sınırın uzunluğu, **cephe**.

parsel köşe noktası [İng. *boundary corner*]: Parsel sınırlarını oluşturan kırık çizgilerin köşe noktaları, **parsel kırık noktası**.

parsel numarası [İng. *parcel number*]: Her kadastro adasında, parsellere 1'den başlayarak artan sırada verilen numara.

parsel oluşturma [eski: *parsel ihdası*]: İmar planı uygulaması sonucu kapanan yol nedeni ile oluşan yeni parselin tescili amacıyla yapılan işlem.

parsel sınırı [eski: *parsel hududu*, İng. *property boundary*]: Yol, meydan vb ortak kullanım alanları ya da komşu parsel ile ortak olan, fiziksel ya da kavramsal çizgi. **sınır**.

parsel tanımlayıcısı [İng. *parcel identifier*]: Tanımlanmış bir referans sistemine göre, parselleri tek anlamlı olarak tanımlayan, uzun harf ve sayılardan oluşan parsel numarası, **parsel kodu**

parselasyon [İng. *parcelling, land subdivision*]: İmar yasasına uygun biçimde yol, Meydan, yeşil alan vb kamu hizmetleri ile yerleşim alanları için bir arazinin parçalara ayrılması işi.

parselasyon planı [İng. *subdivision plan*]: İmar planlarına uygun olarak yapılan, belediye ve mücavir alan içinde belediye encümeni, dışında ise il idare kurulunun onayı ile kesinleşen, bir ay süre ile halka duyurulan plan.

pay [eski: *hisse*, İng. *portion*]: Bir taşınmazda tam iyeliğin bir bölümüne karşı gelen oran.

pay birleştirme [eski: *hisse birleştirme*]: Bir taşınmaz malda, aynı iyeye ait payların birleştirilmesi.

pay devri [eski: *hisse devri*]: Elbirliği iyeliğinde, bir iyenin, payını diğer iyeye devretmesi.

paydaşlığın giderilmesi [eski: *izaleyi şuyu, şuyunun izalesi*, İng. *partition*]: Birden çok iyesi bulunan bir taşınmaz malın yargı kararı ile satılarak, satış bedelinin pay oranlarına göre bölünmesi işlemi.

paylı taşınmaz mal [eski: *hisseli taşınmaz mal*]: Birden çok kişinin, belirli paylarla iye oldukları taşınmaz mal.

peyzaj [İng. *landscape*]: Bir yörenin doğal görünüşü ya da bu doğa üzerinde insan yapısı nesneler ile birlikte görünümü, **görünüm**.

peyzaj düzenlemesi [İng. *landscape design*]: Bitki örtüsü vb doğal ya da yapay öğeleri düzenleyerek doğayı başkalaştırma sanatı ve işi.

peyzaj koruma: Var olan doğal görünümü koruma, bunların geliştirilmesi, iyileştirilmesi yönündeki çalışmalar.

proje [İng. *project*]: Bir amacı gerçekleştirmek için bir arada bulunan, başlangıcı ve bitimi tanımlanmış, etkinlikler bütünü.

proje izleme [İng. *project monitoring*]: Bir projenin planlanan biçimde ve nitelikte, programlanan zamanda ve öngörülen kaynaklarla gerçekleştirme durumunun izlenmesi, başarı durumunun belirlenmesi.

proje planlaması [İng. *project planning*]: Projeyi oluşturan işlerin sıralarının, uygulanacak yöntemin ve kullanılacak kaynakların belirlenmesi, iş planının yapılması.

proje yönetimi [İng. *project management*]: Bir projenin gerçekleştirilmesi için gerekli planlama, programlama, çalışmaları izleme, gerektiğinde önlem alma gibi tüm etkinlikleri içeren ve projenin bitirilmesi ile son bulan yönetim türü.

proje yönetim tekniği [İng. *project management technique*]: Projelerin planlama, programlama ve çalışmaların izlenmesinde yararlanılan kritik yol yöntemi, vb bilimsel yaklaşım.

rakabe: Osmanlı imparatorluğu zamanında toprağın çıplak mülkiyeti.

reaya: Osmanlı imparatorluğunun ilk yıllarında, askeri sınıfın dışında kalan özellikle tarım ile uğraşan halk topluluğu, sonraları müslüman olmayan topluluk.

resmi senet: Taşınmaz malın mülkiyetinin veya mülkiyet dışındaki bir hakkın devri için, tapu sicil memurunca düzenlenen ve yetkilinin huzurunda taraflarca imzalanan belge. **akit, sözleşme**.

röper [İng. *referencing*]: Nirengi, poligon vb kontrol noktalarının kolayca bulunması, yok edilmeleri durumunda yeniden oluşturulması için yakın çevredeki belirgin ve değişmez noktalara uzaklıklarını ölçülerek ilişkilendirilmesi.

röper krokisi [İng. *referencing sketch*]: Röper noktalarını, röper ölçü ve değerlerini gösteren kroki.

röper noktası [İng. *reference mark*]: Röper ölçüleri için seçilmiş, çoğu kez bronz çivi, yağlı boya v.b ile işaretlenmiş belirgin noktalar, **röper işareti**.

sağa değer [İng. *easting value*]: Ölçek katsayısı ile değiştirilmiş Gauss-Kröger projeksiyonu Y koordinatına 500 000 eklenmiş ve başına dilim numarası yerleştirilmiş, sağa doğru artan koordinat değeri.

saklı pay [eski: *mahfuz hisse*]: Mirasçının yasa ile güvence altına alınmış alınmış miras payı, **korunan pay**.

satın alma hakkı [eski: *şufa hakkı*, İng. *option to purchase*]: Bir taşınmaz malı belirli bir süre içinde ve belirli bir bedelle satın alma hakkı.

sayısal harita [İng. *digital map*]: Harita bilgileri sayısal olan, bilgisayar dosyalarında saklanan, bilgisayar ekranında görüntülenebilen, otomatik çizicide çizgisel ürüne dönüştürülebilen harita türü, **dijital harita**.

sayısal kadastro [İng. *numerical cadastre*]: Taşınmaz mal sınırlarını oluşturan parsel köşe noktalarının koordinatlarla tanımlanmış kadastro türü, **nümerik kadastro**.

sayısallaştırıcı [İng. *scanner*]: çizgi haritaları ve planları tarayarak sayısal harita biçimine dönüştüren donanım.

sayısallaştırma [İng. *digitizing*]: Çizgi haritaları ve planları sayısal harita biçimine dönüştürme işi.

sıklaştırma [eski: *teksif*, İng. *densification*]: Yüksek derece nirengi noktalarından açılar ölçerek yeni üçgenleme noktalarının oluşturulması, sıklaştırılması işi.

sınır aşması [eski: *sınır tecavüzü*, İng. *novation*]: Komşu taşınmaz mal iyesinin, kendi yararına taşınmaz mal sınırını değiştirmesi.

sınırlandırma [eski: *tahdit*]: Kadastro ölçmelerinden önce ya da ölçmeler sırasında parsel sınırlarının, iyelerinin belirlenerek bu bilgilerin bir krokide gösterilmesi.

sınırlandırma krokisi [eski: *tahdit krokisi*]: Kadastro ölçmelerinden önce ya da ölçmeler sırasında taşınmaz mallarla ilgili iyelik, sınır vb hukuki inceleme sonuçlarının üzerinde gösterildiği, daha sonraki kadastro planlarının çizimine de temel olan kroki, **tasarruf krokisi**.

sınırlı aynı hak: Sahibine, mülkiyet hakkının verdiği yetkilerden ikisi olan kullanma ve yararlanma haklarından birini ya da her ikisini sağlayan hak.

sit alanı: Doğal ya da insan eliyle yapılmış, özel bir fiziksel, tarihsel, bilimsel, ekolojik vb önemi bakımından korunması ve değerlendirilmesi gereken çevre.

sosyal altyapı [İng. *sociale infrasturucture*]: Sağlıklı bir çevre oluşturmak amacıyla yapılması gereken eğitim, sağlık, dini, kültürel ve idari yapılar ile park, çocuk bahçeleri gibi yeşil alanlar.

sözleşme [eski: *akit*, İng. *contract*]: İki veya daha çok kişinin, kuruluşun hukuki bir dayanak oluşturmak amacıyla, karşılıklı ve birbirlerine uygun isteklerini belirtmeleri ile gerçekleştirilen işlem.

sözleşmeli işlemler [eski: *akitli işlemler*]: Tapu Sicil birimlerinde resmi senet düzenlenerek yapılan alım, satım, taksim, ipotek vb işlemler.

sözleşmesiz işlemler [eski: *akitsiz işlemler*]: Resmi senet gerektirmeyen, tapu sicil birimlerinde yapılan ayırma, birleştirme, değişiklik vb işlemler.

sözleşmeli öncelikli alım [eski: *sözleşmeli şüfa hakkı*]: Sözleşme ile oluşturulan öncelikli yasal alım hakkı.

standart topoğrafik fotogrametrik harita [İng., *standart topografhic and photogrametric map*]: 1988 tarihli yönetmeliğine göre, fotogrametrik yöntemle üretilmiş, 1/5000 ölçekli topoğrafik harita. **STF Harita**.

standart topoğrafik harita [İng. *standart topografhic map*]: 1958 yılı yönetmeliğine göre, fotogrametrik yöntemle üretilmiş, 1/5000 ölçekli topoğrafik harita. **ST Harita**.

standart topoğrafik kadastral harita [İng. *standart topografhic cadastral map*]: Arazide bütünleme ve kadastro çalışmaları yapılarak kadastro haritasına dönüştürülmüş **STK harita**.

su kaynakları yönetimi [İng. *water resource management*]: Su kaynaklarının sağlanması, kullanılması, korunması ve dağıtımı gibi etkinlikleri içeren yönetim.

su sağlama sistemi [İng. *water supply system*]: İçme suyunun kaynaktan tüketiciye kadar toplanması, işlenmesi, depolanması ve dağıtımını içeren sistem.

su toplama çizgisi [İng. *watershed line*]: Su toplama havzalarını birbirinden ayıran, yüksek noktalardan geçen sanal çizgi.

su toplama havzası [İng. *drainage basin*]: Yağmur sularının belirli bir çıkışa doğru, sürekli olarak akmasını sağlayan yeryüzü parçası, **drenaj havzası**.

sulak alan [İng. *wetland*]: Doymuş toprak koşulları gerektiren bitki örtüsünü ya da su yaşamını besleyecek yeterli yerüstü ya da yer altı sularına sahip, türbalık, bataklık gibi alanlar, balık ve su kuşlarına yetiştirme ortamı sağlayan vahşi ortamlar.

sürdürülebilir gelişme [İng. *sustainable development*]: Bu günün ve geleceğin gereksinimlerini, geleceği tehlikeye sokmadan, karşılanmasına olanak veren ekonomik büyüme modeli, **sürdürülebilir kalkınma**.

sürüm değeri [İng. *market value*]: Serbest ve rekabetçi piyasa koşullarında bir taşınmaz malın en olası satış değerinin parasal karşılığı, **piyasa değeri**.

şerh [İng. *note, annotation*]: Üçüncü kişileri uyarmak için, tapu kütüğünün ilgili bölümüne yazılan bilgi, **not**.

taban alanı katsayısı: Bir bina arsasının toplam büyüklüğü ile o arsa üzerine inşa edilecek binanın izin verilen en büyük alanına oranı, **TAKS**.

takeometre [İng. *tacheometer*]: Bir üçayak yardımı ile poligon vb noktalar üzerine yerleştirilerek ayrıntı noktalarına olan yatay ve düşey doğrultuları ve mira yardımı ile eğik uzaklıkları ölçen alet.

tapu kütüğü [İng. *the book of real estate registers*]: Köy ve mahalle temeline göre tutulan, her parsel ya da bağımsız bölüm için birbirine bakan karşılıklı iki sayfa ayrılan; iyelerinin sürekli hak ve yükümlülükleri ile yüzölçümü ve niteliğinin yazıldığı, Devlet güvencesi altında olan büyük defter, **ana sicil**.

tapu senedi [İng. *land certificate*]: Taşınmaz mal üzerindeki iyelik hakkını tanımlayan ve tapu sicil birimlerince mal sahiplerine verilen belge, **tapu**.

tapu sicil bölgesi: Tapu sicillerinin tutulması için görevlendirilen Tapu Sicil Müdürlüklerinin yetki alanı.

tapu sicil müdürü [eski: *tapu sicil muhafızı*, İng. *land registrar*]: Taşınmaz mallarla ilgili, alım, satım, ipotek, bağışlama vb işlemleri yapmaya yetkili memur.

tapu sicili [İng. *land register*]: Taşınmaz mallar ile ilgili iyelik hak ve yükümlülüklerini, nitelikleri, nicelikleri gösteren ve Devlet güvencesinde tutulan kayıtların tümü.

tapu tahriri [İng. *land register, negative cadastre*]: Güvenilir bir yöntemle yapılmış kadastro planlarına gereksinim olmayan, taşınmaz malların sadece mülkiyet bilgilerinin güvence altında olduğu bir ilkel kadastro türü.

tapu tahsis belgesi: İmar kurallarına aykırı olarak bir başkasının veya kamu taşınmaz malını işgal eden kişilere verilen belge.

tarla [İng. *field*]: Tarım amaçlı kullanılan arazi, kırsal alandaki taşınmaz mal.

tasarruf incelemesi: Kadastro sırasında, taşınmaz mal ile ilgili iyelik durumunu, hak ve yükümlülükleri belirlemek için yapılan işlemler.

tasarruf kontrol memuru: Kadastro sırasında, taşınmaz mal ile ilgili iyelik bilgilerini ve vara taşınmaz yükümlülüklerini kontrol ile görevli memur.

taşınmaz mal [eski: *gayrimmenkul mal, gayrimmenkul*, İng. *real estate, real property*]: Yasalarla getirilen kısıtlamalar dışında, iyelerine diledikleri gibi kullanma hakkına konu olan yer yüzeyi parçası, toprağın altı ve üstü ve tüm yapılar, **taşınmaz**.

taşınmaz mal değerlendirme [İng. *land valuation*]: Yasalarla belirlenmiş ilke ve kurallara göre, taşınmaz mallara değer biçme işlemi Taşınmaz malın durumuna uygun yöntemlerden birini kullanarak, taşınmaz malın değerlendirme yapıldığı gündeki bedelini saptama işlemi.

taşınmaz mal edinim hakkı [eski: *gayrimenkul iktisap hakkı*]: Bir taşınmaz mala sahip olma, kazanma biçimi.

taşınmaz mal işgali [İng. *real estate occupation*]: Kendisine ait olmayan bir taşınmaz malı ele geçirmek, iyelik hakkı sağlamak amacıyla, o taşınmaz üzerine yerleşmek, yapı yapmak vb yasal olmayan eylem, **işgal**.

taşınmaz mal yükümlülüğü [eski: *gayrimenkul mükellefiyeti*]: Bir taşınmaz mal üzerinde oluşturulmuş yükümlülüklerin gene adı, taşınmaz yükümlülüğü.

taşkın alanı [İng. *flood plain*]: Taşkın kaynağının yakınındaki vadi tabanı, genellikle aşkına uğrayan alan.

taşkın alanı yönetimi [İng. *flood plain management*]: Taşkın alanlarının kullanılabilmesine, görülecek zararların en aza indirilmesine yönelik planlama, programlama, uygulama vb etkinlikleri ieren yönetim biçimi.

taşkın denetimi [İng. *flood control*]: Taşkınların yol açtığı zararları denetlemek, ya da en aza indirmek için kullanılan set, kanal, bent ve baraj gibi, yapılar.

tavan değeri: Normal ekonomik koşullarda oluşan taşınmaz malın en yüksek değeri

teraslama [İng. *terracing*]: Suyun yüzey akışını denetlemek ve toprak erozyonunu en aza indirmek için bir yamaçta eş yükseklik eğrilerine paralel toprak basamaklarının oluşturulması.

tescili [eski: *gayrimenkul tescili*, İng. *registration*]: Taşınmaz malın üzerinde oluşturulmuş yükümlülüklerin gene adı, taşınmaz yükümlülüğü.tapu kütüğüne yazımı,

temlik hakkı [İng. *right of alienation*]: Bir kimsenin sahibi olduğu bir menfaat veya eşyayı bir başkasına devretme hakkı.

terkin [İng. *delete*]: Tapu kütüğündeki bir bilginin geçersiz duruma getirilmesi, yok edilmesi.

tımar: Selçuklular ve Osmanlılarda belirli görevler karşılığı kullanım hakkı kişilere verilen ve yıllık geliri 3-20 bin akçe olan toprak.

toplama kanalı [İng. *interceptor sewer*]: Akıntıyı ana kanallarda toplayıp arıtma tesisine taşıyan büyük kanal.

topoğrafik harita [İng. *topographical map*]: Yeryüzeyini eşyüksekti eğrileri ile gösteren harita.

topoğrafya [İng. *surveying, topography*]: Vadi, dağ, tepe ve engebe gibi yer yüzeyinin fiziksel özelliği ve biçimi.

toprak [İng. *soil*]: Mineral ve organik maddelerin parçalanarak ayrışması sonucu oluşan, yeryüzünü ince bir tabaka halinde kaplayan, bitki üretici nitelikleri olan canlı ve doğal kaynak.

toprak ağası [İng. *landlord*]: İyesi olduğu geniş topraklarını, kira ya da belirli hizmet karşılığı ve belirli bir süre için başkalarının kullanmasına izin veren kişi.

toprak çökmesi [İng. *land subsidence*]: Yer altındaki maden, kömür vb madenlerin çıkarılması sonucunda yer yüzeyinin çökmesi.

toprak derecelendirme [İng. *soil graduation, soil classification*]: Tarım topraklarının

niteliklerine göre sıralama işlemi.

toprak erozyonu [İng. *soil erosion*]: Havanın etkisi ile toprak parçacıklarının ufalanması ve sonra da rüzgar ve su ile taşınması süreci.

toprak haritası [İng. *soil map*]: Toprak türlerini ve sınırlarını gösteren, genellikle orta ölçekli tematik harita.

toprak kayması [İng. *mass wasting*]: Yerçekimi etkisiyle, kaya ya da toprağın, yavaş yavaş, ya da birdenbire aşağı doğru hareketi.

toprak koruma [İng. *soil conservation*]: Erozyon nedeni ile toprağın bozulmasını, denge kaybını en aza indirmek için yapılan çalışmalar.

toprak reformu [İng. *land reform*]: Büyük toprakların belirli bir sınırı aşan bölümlerinin, rasyonel işletmeler kurulmasına elverecek biçimde, toprak iyelik düzeninin iyileştirilmesi.

uygulama haritası: Uygulama imar planında öngörülen eksen ile, kent ve kasaba haritalarının üst üste çalıştırılması sonucu elde edilen harita, **aplikasyon haritası**.

uygulama imar planı [İng., eski:]: Ana plana uygun olarak hazırlanan, yapı adalarını, yolları, yoğunlukları vb bilgileri gösteren plan.

ülke koordinat sistemi [eski: *memleket koordinat sistemi*, İng. *national coordinate system*]: Ülke temel ağları ve tanımlanmış bir projeksiyon sisteminde oluşturulmuş, tüm ölçme uygulamalarında kullanılması zorunlu olan standart koordinat sistemi
ulusal koordinat sistemi.

üst hakkı [İng. *right of construction*]: Bir başkasının taşınmaz malının altında veya üstünde yapı yapmak ya da yapılmış yapıyı koruma hakkı.

vakıf [İng. *dedication endowment*]: Gerçek ya da tüzel kişilerin taşınmaz mallarını ve haklarını, bir hizmetin gelecekte de yapılabilmesi için, ayırmaları sonucu yargı kararı ile kurulan tüzel kişilik.

veraset senedi: Mirasçıya, başvurusu üzerine sulh hukuk mahkemesince verilen ve onun mirasçılık niteliğini kanıtlamasına ve kalıt üzerinde tasarrufta bulunmasına yarayan belge.

vergi değeri [İng. *tax value*]: Bina ve arazilerin beyan tarihinde, yasalarda belirtilen koşullarda hesaplanan değeri.

vergi kadastro [İng. *fiscal cadastre*]: Topraklardan alınacak belirleme amacı olan kadastro türü, **mali kadastro**.

yapay sınır [İng. *physical boundary*]: Taşınmaz malın sınırlarını gösteren, tahta perde çit, duvar, vb yapılar.

yararlanma hakkı [eski: *intifa hakkı*, İng. *usufruct*]: Bir taşınmaz malın iyesi olmaksızın belirli bir süre içinde ya da süresiz olarak yararlanma olanağı tanıyan hak.

yardımcı siciller [eski: *feri siciller*, İng. *auxillary register*]: Ana sicilleri tamamlamak üzere tutulan; mal sahipleri sicili, vekaletten azil sicili, düzeltmeler sicili, kamu orta malları sicili, hacizler sicili, muhaberat sicili.

yaylak: Hayvanların yayılıp, otlamasına elverişli kırsal alan. **otlak.**

yenilenebilir enerji [İng. *renewable energy*]: Güneş, rüzgar, jeotermal, su, biokitle, gelgit ya da nükleer enerji üreten reaktörler gibi kaynakların ürettiği, kendiliğinden yenilenebilir, kullanmakla eksilmeyen enerji türü.

yeniden değerlendirme süresi [İng. *revaluation cycle*]: Arka arkaya yapılan iki kütleli değerlendirme arasındaki süre.

yer altı suyu [İng. *ground water*]: Yerüstü su kaynaklarından sızıntı ya da yağmur yoluyla yenilenen yer yüzeyinin altında yataklanan su oluşumları.

yer gösterme [İng. *setting marks, setting out*]: Kadastro ya da parselasyon planlarında olan ve arazide olmayan parsel köşe noktaların arazide işaretlenmesi, **aplikasyon.**

yer kontrol noktası [İng. *ground central point*]: Fotogrametri yöntemi ile harita yapımında, hava fotoğraflarının çekiminden önce arazide oluşturulan, hava işaretleri yapılan, koordinatları yer ölçme yöntemleri ile elde edilen kontrol noktası.

yerel Koordinat Sistemi [*mahalli koordinat sistemi*, İng. *local coordinate system*]: Başlangıç noktası ve eksenleri özel olarak seçilmiş, iki ya da üç boyutlu koordinat sistemi, **bölgesel koordinat sistemi.**

yerleşik alan [eski: *meskun alan* İng. *residential area*]: Köy ve mezraların toplu olarak bulunduğu yerlerde mevcut binaların en dışta olanlarının dış kenarlarından belirli bir mesafede dışından geçirilecek çizginin içinde kalan alan.

yerleşim alanı: Konut, konaklama, turizm, sanayi vb amaçlar için kullanılmak üzere planlanarak yapılaşmış veya eskiden beri bu amaçla kullanılan ve planı bulunmayan yerleşik alanlar ile arsa niteliği kazanmış araziler.

yerleşim dışı alanı [eski: *gayrı meskun alan*, İng. *nonresidential area*]: Yerleşim alanı dışında kalan, kent ve kasaba alanları.

yeşil alan [İng. *green space*]: Kentlerde park, çocuk bahçesi, oyun alanı olarak ayrılan yer.

yeşil kuşak [İng. *green belt*]: Bir yerleşim alanı çevresinde yer alan, yapılaşma olmayan arazi kuşağı.

yeter büyüklükte tarımsal parsel: Makineli tarımda toplam işlem zamanları ve alan kayıplarını optimum yapabilen, arazi nitelikleri, ürün deseni ve potansiyeline göre belirlenen ve daha fazla küçültülemeyecek en küçük tarım parseli büyüklüğü.

yevmiye defteri: Taşınmaz malla ilgili olarak yapılan başvuruların, tarih ve sıra numarasına göre kaydedildiği ana sicil.

yola terk: İmar planlarında taşınmaz malların bir bölümünün açılan yollara bırakılması.

yönetim [eski: *idare, sevk ve idare*, İng. *management, administration*]: Kişi ya da varlıklarla ilgili bir hedefe ulaşabilmek için, planlama, örgütleme, güdüleme ve denetleme işlevlerinden oluşan etkinlikler bütünü.

yönetim sınırı [eski: *idari hudut*]: Genel ve yerel yönetimle ilgili olan mahalle, köy, ilçe ve il sınırları.

yukarı değer [İng. *northing*]: Ölçek katsayısı ile değiştirilmiş, başlangıcı ekvator düzlemi olan ve yukarı doğru artan Gauss Krüger projeksiyonu x koordinatı.

zabıt defteri: Kadastroda önce kullanılan defter ve başvuru sırasına göre tutulan defter.

zaman aşımı: [eski: *müruru zaman*, İng. *lapse of time; prescription*]: Bir hakkın kazanılması ya da kaybedilmesi için geçmesi gereken yasal süre.

zeamet: Osmanlı İmparatorluğunda, bazı görevler karşılığı kullanım hakkı kişilere verilmiş toprak.

zilyet [İng. *possessor*]: Bir taşınmaz malın iyesi olmaksızın ondan yararlanan ve onu kullanan, **elmen**.

zilyetlik [İng. *possession, occupation*]: İyesi olmaksızın bir taşınmaz maldan yararlanma ve onu kullanma, **elinde bulundurma**.

ESKİ TERİMLER DİZİNİ

- *. Sözlükte parantez içinde eski kısaltması ile verilen terimlerin bir alfabetik listesi yapılacak, Karşılıklarında madde başı yapılan terimler ve virgülden sonra, varsa, eşanlamlı terimler verilecek.
Örnek:

Tahavvülat: cins değişikliği, değişiklik

- *. Eski kısaltması ile iki eski terim verilmişse, ikisi de ayrı ayrı eski terim olarak verilecek.
Örnek:

teferruat : eklenti,
müştemilat : eklenti

İNGİLİZCE TERİMLER DİZİNİ

- *. parantez içindeki ingilizce karşılıkları alfabetik sırada dizin oluşturulacak.

Örnekler:

land administration	: arazi yönetimi
land management	: arazi yönetimi
maximum error	: hata sınırı, hata toleransı
estate	: ayni hak
real right	: ayni hak